

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OKRUŽNI SUD U BANJALUCI
Broj: 71 0 P 366993 25 Gž
Dana, 21. 10. 2025. godine

Okružni sud u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija Borislava Trifunovića, kao predsjednika vijeća, Dragomira Obradovića i Šejle Husić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S. R. iz B, [...], koju zastupa punomoćnik Dragan Tolimir, advokat iz Banjaluke, Aleja Svetog Save broj 7a, protiv tužene Republike Srpske, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika pravobranioca Banjaluka, Ulica vladike Platona bb, radi naknade štete i utvrđenja diskriminacije, vrijednost predmeta spora 5.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužene, izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 366993 21 P od 25.3.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.10.2025. godine, je donio

PRESUDU

Žalba tužene se odbija i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 366993 21 P od 25.3.2025. godine, u dijelu odluke o glavnoj stvari (stav 1. i 2. izreke) i pobijanom dosuđujućem dijelu odluke o troškovima parničnog postupka (dio stava 3. izreke), potvrđuje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 366993 21 P od 25.3.2025. godine, utvrđeno je da je tužena putem Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske (u daljem tekstu: MUP RS), izvršila neposrednu, višestruku i produženu diskriminaciju nad tužiteljicom, čime je povrijedila pravo tužiteljice na jednako postupanje i to zbog oblika diskriminacije koji su propisani u članu 4. stavovi 1, 4. i 6. Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, što je dovelo do povrede prava na slobodu kretanja i izražavanja tužiteljice i njenu ravnopravnost sa drugim građanima Republike Srpske, te je zabranjeno tuženoj da nastavi sa diskriminatorским ponašanjem (stav 1. izreke).

Obavezana je tužena da tužiteljici, po osnovu naknade nematerijalne štete zbog diskriminatorskog ponašanja, odnosno zbog povrede sloboda i prava ličnosti, isplati iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 25.3.2025. godine do isplate, u roku od 30 dana od dana prijema presude (stav 2. izreke).

Obavezana je tužena da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.464,70 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 25.3.2025. godine do isplate, u roku od 30 dana od dana prijema presude, dok je preko dosuđenog iznosa, zahtjev odbijen (stav 3. izreke).

Blagovremeno izjavljenom žalbom prvostepenu presudu pobija tužena zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži, pobijanu presudu preinači na način da se odbije tužbeni zahtjev u cijelosti kao neosnovan i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

U odgovoru na žalbu tužiteljica predlaže da se žalba tužene odbije kao neosnovana.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu, u granicama razloga navedenim u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na pravilnu primjenu materijalnog prava i na povrede odredaba parničnog

postupka iz člana 209. stav 2. tačka 2, 3, 8, 9, 12. i 13. Zakona o parničnom postupku (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13, 109/21 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP), koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje, shodno odredbi člana 221. ZPP, odlučeno je kao u izreci kako slijedi:

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se utvrdi, neposredna višestruka i produžena diskriminacija nad njom i da se tužena obaveže na naknadu nematerijalne štete zbog diskriminatornog ponašanja, odnosno povrede sloboda i prava ličnosti te zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

Na osnovu iskaza tužiteljice u svojstvu parnične stranke i svjedoka: O. P., P. P., S. G. i M. M., te materijalnih dokaza prvostepeni sud je u bitnome utvrdio: da je tužiteljica, kao majka D. D., zajedno sa predstavnicima neformalne grupe „Pravda za Davida“ izražavala svoje nezadovoljstvo zbog neadekvatnog rada državnih organa u rasvjetljavanju smrti njenog sina, na način da su učestvovali u protestima, šetnjama, javnim oglašavanjima, te okupljanjem na javnim mjestima; da je Ustavni sud Bosne i Hercegovine u odluci broj 1140/19 od 23.6.2021. godine, utvrdio postojanje kršenja prava apelanta (ovdje tužiteljice) iz člana II/3 Ustava i člana 2. Evropske konvencije, jer je tužilaštvu trebalo 100 dana da „definiše“ krivično djelo u odnosu na koje postoje osnovi sumnje i da donese formalnu naredbu o sprovođenju istrage, te da je istraga i nakon tri godine od događaja još u toku, a Kolegijum tužilaštva nije postupio u skladu sa odredbom člana 233. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, te da je i tužilaštvo priznalo određene propuste u istrazi za koje je Ustavni sud utvrdio da su takvi da dovode u pitanje djelotvornost same istrage; da iz teksta objavljenog u dnevnom listu „Dnevni avaz“ pod naslovom „Policija rastjerala građane ispred crkve u Banjoj Luci, zabranjuju svaku vrstu okupljanja“ od 2.1.2019. godine, proizlazi da je tužiteljica tog dana, u porti Hrama Saborne crkve Hrista Spasitelja, zapalila svijeću za sina D. D. i da se obratila medijima, tražeći da se sva pažnja usmjeri na rješavanje ubistva, da je nakon njenog obraćanja, policija ušla u dvorište Hrama, da su tražili da se građani razidu, dok iz teksta objavljenog u „Žurnalu“ sa naslovom „Nastavlja se progon aktivista: Odloženo suđenje majci ubijenog D. D. S. R.“ od 14.10.2019. godine, sud u Banjaluci povodom prijave Policijske uprave Banjaluka da je 25.12.2018. godine, na Trgu Krajine, prekršila javni red i mir, ali da je suđenje odgođeno, jer je punomoćnik tužiteljice tražio izuzeće postupajućeg predstavnika nadležnog organa, da je u tekstu objavljenom u „Anadolu Agency“ pod naslovom „MUP RS odustao od postupka protiv 16 osoba“ od 15.9.2020. godine, istaknuto da je MUP RS odustalo od postupka protiv 16 lica zbog narušavanja javnog reda i mira 30.12.2018. godine na Trgu Krajine u Banjaluci, a odnosi se na članove neformalne grupe „Pravda za Davida“, dok je u tekstu objavljenom u „AL JAZEERA“, dana 6.10.2021. godine pod naslovom „Pravda za Davida: Policija prijavljuje sud oslobađa“, istaknuto da su protiv članova neformalne grupe „Pravde za Davida“, policija u dvije godine pokrenula više od 160 prekršajnih postupaka zbog remećenja javnog reda i mira uzvikivanjem parole „Pravda za Davida“, zbog okupljanja na Trgu Krajine povodom 600 dana okupljanja, da su doprinosili širenju virusa korona i ugrožavali zdravlje svojih sugrađana, da je u tekstu pod naslovom „Diskriminacija i targetiranje banjalučkih aktivista ostali nekažnjeni“ od 25.6.2021. godine, navedeno da je za nepune dvije godine, banjalučka policija protiv aktivista grupe građana „Pravda za Davida“ napisala najmanje 160 prekršajnih i krivičnih prijava čija opravdanost nije potvrđena na sudu, da aktivisti i stručnjaci to smatraju jasnim dokazom diskriminacije i ciljanog kažnjavanja jedne grupe, te da za to niko nije odgovarao, dok je u tekstu u „Srpska info“ pod naslovom „Šta dokazuju presude-Vlast diskriminiše i progoni građane Srpske“ od 24.12.2020. godine objavljeno da je presudom Osnovnog suda u Banjaluci utvrđena sistemska diskriminacija prema S. G. i A. V. koje su članice grupe „Pravda za Davida“, a iz teksta objavljenog u magazinu „BUKA“ pod naslovom „Pravda za Davida predstavila dokaze: Od MUP dolazili nalozi da se uklanja Davidovo srce“ od 8.2.2021. godine, proizlazi da su

predstavnicima grupe „Pravda za Davida“ održali pres konferenciju kod Davidovog srca, da su zahtijevali da im se dostave službeni podaci o tome ko je naređivao uklanjanje obilježja (cvijeće) na mjestu gdje je pronađeno tijelo; da je na CD audio snimku, snimljeno ono što je napisano u tekstu objavljenom u „Žurnalu“ dana 14.10.2019. godine i u tekstu objavljenom u „AL JAZEERA“, dana 6.10.2021. godine.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je zaključio da je tužba blagovremena i dopuštena, te da je tužiteljica dokazala da je MUP RS tokom 2018. i 2019. godine, protiv tužiteljice i pripadnika grupe „Pravda za Davida“ pokrenulo više od 160 prekršajnih postupaka zbog remećenja javnog reda i mira, koji su okončani oslobađajućom odlukom i obustavom postupka, dok je u septembru 2020. godine navedeno Ministarstvo odustalo od postupaka protiv 16 lica koje su bile optužene za narušavanje javnog reda i mira tokom okupljanja dana 30.12.2018. godine, nakon čega je utvrđena diskriminacija i povreda prava tužiteljice na jednako postupanje u odnosu na ostale građane, koje se ogleda u tome, što je tužiteljici ograničena sloboda kretanja i izražavanja, slijedom čega je primjenom odredbi člana 2. stav 1, 4. stav 1, 4. i 6, 11. stav 1, 12. stav 1. tačka a), b), c) i d) i stav 2. i 3. i člana 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 59/09 i 66/16, u daljem tekstu: ZZD), u vezi sa odredbom člana 200. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ, broj 29/78, 39/85, 45/89 i Službeni glasnik Republike Srpske, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu: ZOO), odlučeno kao u stavu 1. i 2. izreke pobijane presude.

O troškovima postupka je odlučeno primjenom odredbi člana 386. stav 2. ZPP na način da je obavezana tužena da tužiteljici naknadi troškove postupka u iznosu od 1.464,70 KM, dok je zahtjev preko tog iznosa odbijen (stav 3. izreke).

Prvostepena presuda u pobijanom dijelu je pravilna, a razloge prvostepenog suda uglavnom prihvata i ovaj sud, pri čemu ih tužena žalbenim navodima ne dovodi u sumnju.

Žalbenim navodima tužena ističe da tužiteljica nije dokazala osnovanost tužbenog zahtjeva, da su samo dva skupa bila prijavljena MUP RS, da tužiteljica i drugi pripadnici navedene grupe od strane Ministarstva nisu bili izloženi nezakonitim i nepotrebnim mjerama legitimisanja na javnom mjestu, prijetnjama, zabranama, da se dana 25.8.2018. godine tužiteljica oglušila na policijsko naređenje, da se iz CD-ova vidi namjera pripadnika grupe da isprovociraju reakciju policijskih službenika, slijedom čega je postupanje tužene bilo zakonito odnosno u okvirima propisanim odredbom člana 5. ZZD.

Na osnovu člana 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama (EK) i člana 1. Protokola 12, Evropski sud za ljudska prava definisao je diskriminaciju kao različit tretman lica u istim ili sličnim slučajevima bez razumnog i objektivnog opravdanja, što su bile polazne osnove za donošenje ZZD.

Odredbom člana 2. stav 1. ZZD propisano je šta se smatra diskriminacijom, članom 3. stav 1. je definisan pojam neposredne diskriminacije, članom 4. stav 1. definisan je pojam uznemiravanja, stavom 4. pojam segregacije i stavom 6. šta se smatra težim oblikom diskriminacije (višestruke, ponovljena, produžena).

Članom 15. stav 1. ZZD propisano je pravilo o teretu dokazivanja.

Da bi se moglo sa sigurnošću utvrditi da je u konkretnom slučaju došlo do diskriminacije mora se provesti test diskriminacije, tj. antidiskriminacioni test u kome se traži odgovor na pitanje: a) da li je različito tretiranje zasnovano na zakonu, a zakon slijedi legitiman javni interes i b) da li upotrijebljena sredstva za ostvarenje javnog interesa zadovoljavaju princip adekvatnosti i da li različito tretiranje zadovoljava princip proporcionalnosti.

Negativan odgovor može donijeti zaključak da se radi o diskriminaciji, s tim da diskriminaciju ne predstavlja svako različito postupanje već samo ono ponašanje koje je bez objektivnog i razumnog opravdanja.

ZZD zabranjuje diskriminaciju po velikom broju osnova, kao što su: rasa, boja kože, jezik, vjera, etnička pripadnost, invaliditet, starosna dob, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje, imovinsko stanje, članstvo u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanje, društveni položaj i spol, seksualna orijentacija, rodni identitet, te spolne karakteristike. Stoga se u svakom pojedinačnom predmetu, kao ključni element oblika neposredne i posredne diskriminacije, uznemiravanja i segregacije, u postupku mora utvrditi zbog kojeg zaštićenog osnova dolazi do određene diskriminacije.

Neposredna diskriminacija po ZZD podrazumijeva različito postupanje prema jednom licu od strane drugog lica, koje ga dovodi u nepovoljan položaj, na način da se pravi razlika u odnosu na drugo lice prema propisanim zaštićenim osnovama iz tih zakona. Motiv ili namjera lica koje vrši diskriminaciju nije važna, pitanje je postupa li se nepovoljno prema drugom licu.

Vjerovatnost (član 15. stav 1. ZZD) treba tumačiti kao uvjerenje da ima više argumenata u prilog postojanja ili nepostojanja neke činjenice, nego onih koji govore protiv njenog postojanja ili nepostojanja.

Svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja, na način kako to definiše odredba člana 11. EK. Nije sporno da MUP RS, raspolaže zakonskim ovlašćenjima, saglasno odredbama člana 2. i 5. Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 57/16, 110/16, 58/19, 82/19, 18/22 i 55/23), te člana 1. Zakona o javnom okupljanju (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 118/08), u cilju zaštite od ugrožavanja ustavom utvrđenog poretka i ugrožavanja bezbjednosti Republike Srpske, zaštite života i lične bezbjednosti građana i dobara, posebno kod javnih okupljanja radi javnog izražavanja političkih, socijalnih i drugih uvjerenja i interesa, mirnih okupljanja i javnih protesta, javnih priredbi i drugih javnih skupova, koji su slobodni i ostvaruju se na način propisan zakonom.

Pravilno je prvostepeni sud zaključio iz izvedenih objektivnih i subjektivnih dokaza da je tužiteljica dokazala vjerovatnost diskriminacije povredom prava na slobodu kretanja i izražavanja i njenu ravnopravnost sa drugim građanima, koja diskriminacija je bila ponovljena i produžena i, kao takva, predstavlja teži oblik diskriminacije. Teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani, a tužena u ovoj parnici nije predložila niti izvodila dokaze, pa time nije ni dokazala da do diskriminacije na način opisan u činjeničnim navodima tužbe i tokom postupka, nije došlo.

Takođe, pravilno prvostepeni sud nalazi da je tužiteljica učinila vjerovatnim da je prema njoj i pojedinim članovima neformalne grupe od strane policijskih službenika, izvršena diskriminacija samo zbog njihove aktivnosti kao članova neformalnog udruženja „Pravda za Davida“, na način da je nejednako postupano na javnom prostoru u odnosu na ostale građane koji su u tom momentu takođe bili na tom javnom prostoru, a koji, za razliku od tužiteljice, nisu legitimisani, nije im naloženo da se udalje sa javne površine niti su privođeni u policijske prostorije, pri čemu za takve radnje i postupke nije postojalo objektivno i razumno opravdanje.

Iz izvedenih dokaza slijedi, da su policijski službenici, van svake razumne sumnje, postupali prema naređenjima pretpostavljenih i da su imali zadatak da svim pojedincima za koje oni znaju da su pripadnici grupe „Pravda za Davida“ ne dozvole zadržavanje na javnom prostoru iako, kako je već rečeno, za takvu zabranu nije bilo razumnog opravdanja.

Nesporo je da su policijski službenici znali kojim licima, kao pripadnicima grupe, trebaju onemogućiti pristup i boravak na javnom prostoru, jer takvo ponašanje nisu primjenjivali prema ostalim građanima na istom prostoru.

Bez osnova su žalbeni navodi, da su osim dva prijavljena skupa sva ostala okupljanja bila neprijavljena, jer spontano okupljanje nije uvijek uslovljeno prijavom nadležnim organima, pri čemu ovaj sud nalazi da 160 prijava predstavlja neproporcionalno postupanje

tužene, u odnosu na navedenu grupu čija je tužiteljica bila član, na koji način je došlo do utvrđene diskriminacije, kao i zabrane takvog postupanja u odnosu na tužiteljicu.

Nema objektivnih dokaza u spisima predmeta da je isključivo tužiteljica ometala policijske službenike u izvršavanju njihovih poslova dana 25.8.2018. godine.

Zaključak tužene da se sadržaj na CD-ovima baziraju na neobjektivnim medijskim snimcima je mišljenje tužene, koje je usmjereno na uspjeh u predmetnoj parnici pri čemu je ono „subjektivno“, jer mu suprotstavljaju saglasni iskazi tužiteljice i svjedoka, koji su u skladu sa brojnim tekstovima koji su čitani tokom postupka. Navedene objave (tekstovi), potvrđuju tvrdnju tužiteljice o informisanju javnosti o većem broju postupaka iniciranih protiv nje, za koje ona nalazi da je cilj istih bio ograničavanje slobode kretanja, javnog izražavanja, te okupljanja, a što tužena strana dokazima nije osporila.

Na drugačije presuđenje ne utiče ni pozivanje tužene na odredbu člana 29. Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima, pri čemu nema mjesta ni žalbenim navodima da je postupanje policijskih službenika bilo u skladu sa odredbom člana 5. ZZD, jer u tom pravcu tužena koja nije izvodila dokaze, nije uspjela osporiti vjerovatnost postojanja u smislu (opštih) pravila o teretu dokazivanja (član 7. stav 1, član 102. stav 1. i član 123. stav 1. ZPP).

Tužena posebno ne osporava visinu dosuđene naknade nematerijalne štete tužiteljici, ali s obzirom da se radi o pravilnoj primjeni materijalnog prava, o čemu sud vodi računa po službenoj dužnosti, ovaj sud nalazi da je dosuđena naknada adekvatna novčana satisfakcija kada se ima u vidu oblik, vrijeme, intenzitet i radnje sa kojima je izvršena diskriminacija.

Na osnovu izloženog, ocjenjujući samo žalbene razloge koji su od značaja za pravilnost i zakonitost pobijane odluke, nalazeći da ne postoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija žalbom, kao ni oni na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, žalbu je valjalo odbiti i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu potvrditi, primjenom odredbe člana 226. i 235. stav 2. ZPP. Ostali razlozi žalbe, s obzirom na razloge sadržane u obrazloženju ove presude, nisu od pravnog značaja za pravilnosti i zakonitost pobijane presude.

U žalbom nepobijanom odbijajućem dijelu odluke o troškovima prvostepenog postupka (preostali dio stava 3. izreke), prvostepena odluka ostaje neizmijenjena.

Predsjednik vijeća
Borislav Trifunović